

Beleidskader van de overheid

ALGEMEEN

Aan het bestemmingsplan ligt een aantal uitgangspunten ten grondslag ten aanzien van de toekomstige inrichting van de bebouwde omgeving en van de openbare ruimte. Deze uitgangspunten vinden hun grondslag in vastgesteld gemeentelijk beleid over de ruimtelijke inrichting van Hoorn, zoals de Stadsvisie Hoorn 2005 - 2015 (mei 2005), de Welstandsnota Hoorn 2004 (april 2004), het Waterplan Hoorn (december 2002) en het Groenbeleidsplan Hoorn 2004 (maart 2004). Ook is er gemeentelijk beleid op deelterreinen ten aanzien van verkeer, wonen, detailhandel, welzijn en toerisme, dat indirect voor een ruimtelijk plan als het bestemmingsplan van belang is.

Met dit gemeentelijk beleid ten aanzien van de inrichting van het stedelijk gebied geeft Hoorn vorm aan haar eigen stadsbeleid, maar ook aan provinciaal vastgesteld ruimtelijk beleid.

Het provinciale streekplan (Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord / 25 oktober 2004) vormt het toetsingskader voor de gemeentelijke ruimtelijke ordening. Provinciaal en gemeentelijk beleid zijn op hun beurt weer een vertaling van de meer abstracte regie op nationaal niveau, het rijksbeleid.

Rijks-, provinciaal en gemeentelijk ruimtelijk beleid worden hierna kort uiteengezet. Het gemeentelijk beleid, dat de basis vormt van de gedachten ten aanzien van het bestemmingsplan, komt uitvoeriger aan de orde bij de verkenning van de verschillende functies in het plangebied in hoofdstuk 2.

Rijksbeleid

Als gevolg van het rijksbeleid kent Hoorn sinds de jaren '60 van de vorige eeuw een sterke ontwikkeling. In de Derde en Vierde Nota over de ruimtelijke ordening kreeg Hoorn een overlooptaak voor de Randstad. In het nieuwste ruimtelijke rijksbeleid is de regie minder sterk dan in de vorige nota's. De *Nota Ruimte (2006)* bevat de visie op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland tot 2020, met een doorkijk naar 2030. Hoofddoel van het jongste nationaal ruimtelijk beleid is ruimte te scheppen voor de verschillende ruimtevragende functies op het beperkte oppervlak van Nederland. Meer specifiek richt de nota zich op vier algemene doelen:

- versterking van de internationale concurrentiepositie van Nederland;
- bevordering van krachtige steden en een vitaal platteland;
- waarborging en ontwikkeling van belangrijke (inter)nationale ruimtelijke waarden (o.a. waterkwaliteit, natuur);
- waarborging van de veiligheid (tegen water en risicovolle activiteiten).

Twee begrippen staan centraal in de Nota Ruimte: *Basiskwaliteit* en *ationale Ruimtelijke Hoofdstructuur*. Basiskwaliteit zullen alle provincies en gemeenten in hun ruimtelijke plannen moeten nastreven. Voor de nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur (ofwel de gebieden die van nationaal belang zijn) gelden extra regels.

De nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur bestaat uit de belangrijkste gebieden in Nederland op het terrein van economie, infrastructuur en verstedelijking, water, natuur en landschap. Hieronder vallen bijvoorbeeld Schiphol en het havengebied Rotterdam, de grote steden, maar ook de ecologische hoofdstructuur en de nationale landschappen.

De stad Hoorn maakt zelf geen onderdeel uit van de Nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur, hier geldt dus de *basiskwaliteit*.

Rijk - Wonen in de stad

Bundeling van wonen en werken in stedelijke gebieden, stedelijke vernieuwing en verdichting zijn de speerpunten van het rijk. Dit om de druk naar buitengebieden te verminderen. Daarbij dient in eerste instantie de ruimtelijke kwaliteit van het bestaande stedelijke gebied te worden verbeterd. In de Nota Ruimte wordt als streefgetal genoemd om 40% van de uitbreiding van de woningvoorraad (2005-2015) binnen bestaand stadsgebied op te lossen.

Speerpunten van het rijksbeleid zijn naast de vergroting van de zeggenschap over de woon-omgeving, het scheppen van kansen voor kwetsbare groepen. Binnen de steden zal aandacht worden besteed aan meer centrumstedelijk wonen en aan het doorbreken van te eenzijdige woonmilieus.

Voor het beleid op het terrein van het wonen ligt de regierol vooral op lokaal niveau, bij voorkeur door regionale samenwerking.

In de rijksnota wordt met nadruk gewezen op het herstel van de balans tussen “rood en groen/blauw” in en om de stad: voor de stedelingen moeten voldoende dagrecreatieve mogelijkheden in de directe omgeving zijn, in stadsparken en op het water.

Rijk - Watertoets

Water is voor de ruimtelijke ordening één van de ordenende principes. Dit is één van de uitgangspunten van het huidige waterbeleid. In elk ruimtelijk plan en -besluit dient een waterparagraaf te zijn opgenomen. Het waterbeleid als ordenend principe is vastgelegd in het Nationaal Bestuursakkoord water (juli 2003) tussen rijk, provincies (IPO) en waterschappen. De basis voor dit akkoord ligt in een groot aantal beleidsafspraken op Europees en provinciaal niveau en met waterschappen. Er geldt ondermeer de Europese Kaderrichtlijn Water en de Vierde Nota Waterhuishouding en de nota Waterbeleid in de 21^e eeuw.

Kern van het waterbeleid is dat rekening moet worden gehouden met veranderende omstandigheden zoals bodemdaling, zeespiegelrijzing en klimaatverandering. Tevens moet rekening gehouden worden met de afspraken over waterkwaliteit op Europees niveau. Het doel is wateroverlast en watertekort (van voldoende zoet water) te voorkomen en de waterkwaliteit te verbeteren.

Naast de drietrapsstrategie van “vasthouden – bergen – afvoeren” is “schoonhouden – scheiden – zuiveren” eveneens een strategie waar het gaat om stedelijk waterbeheer. Grond en oppervlaktewater moeten in het stedelijk gebied zo min mogelijk worden verontreinigd. Daar waar watersystemen op orde zijn, moeten ruimtelijke ontwikkelingen waterneutraal zijn.

Bij een bestemmingsplan is de gemeente initiatiefnemer voor de Watertoets, de waterbeheerder(s) is adviseur en de provincie is beoordelaar. De gemeente zal bij de eerste activiteiten om tot een nieuw bestemmingsplan te komen, contact met de waterbeheerder (i.c. Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier) op moeten nemen. De winst van de Watertoets moet komen uit het preventief rekening houden met de veranderende waterhuishouding.

Ten aanzien van het waterbeheer is in de Nota Ruimte aangegeven dat de Watertoets en Stedelijke Waterplannen verplicht zijn.

Rijk - cultuurhistorie

Internationaal is het besef groeiend om cultuurhistorische waardevolle elementen en structuren te beschermen. Het verdrag van Valetta (1996) resulteerde in een Europese richtlijn ten aanzien van de bescherming van cultuurhistorische waarden, welke in nationale wetgeving verankerd moet worden. In Nederland is hiertoe een wijziging van de Monumentenwet in voorbereiding.

Provinciaal beleid

Provincie – ruimtelijk beleid

De provincie geeft de kaders voor het toekomstig ruimtegebruik aan in het *Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord "Ontwikkelen met kwaliteit"* (25 oktober 2004), dat de status van een streekplan heeft. De overkoepelende ambitie van de provincie is om de aantrekkingskracht van Noord-Holland Noord om er te wonen, werken en recreëren te versterken.

De toekomstvisie voor de periode 2004 tot 2014 heeft de status van een streekplan en geeft het algemene beleidskader aan. Voor uitwerkingen van het streekplan en voor nieuwe beleidsregels binnen dit algemene kader geldt als toetsingkader voor bestemmingsplannen de *Provinciale Ruimtelijke Verordening Noord-Holland 2009* (www.noord-holland.nl).

Voor het HES-gebied (Hoorn-Enkhuizen-Stede Broec) gaat de provincie in het streekplan uit van een verdere ontwikkeling als Bandstad. De Bandstad tussen Hoorn en Enkhuizen bestaat uit een lint van kernen/woonwijken en bedrijventerreinen aan weerszijden van de spoorlijn Hoorn-Enkhuizen, met daartussen een vijftal groene scheggen. Hoorn neemt in de Bandstad een belangrijke positie in als woon-, werk- en voorzieningencentrum voor de regio. Volgens het Streekplan bestaat in de HES-zone ruimte voor uitbreiding met forse woonlocaties. In Hoorn behoort Bangert en Oosterpolder tot de grootste nieuwe woningbouwlocaties van de HES-zone.

In het algemeen stelt het streekplan dat onderlinge afstemming tussen gemeenten moet plaatsvinden over de kwalitatieve en kwantitatieve woningbouwopgave in een Regionale Woonvisie.

Voor heel Westfriesland ligt een bouwopgave voor de komende jaren (2004-2014) van ca 12.000 woningen. Een groot deel is al in plannen voorzien.

Nog meer dan voorheen wordt door de provincie het belang van het benutten van inbreidingslocaties benadrukt. Het streekplan geeft prioriteit aan het aanboren van binnenstedelijke capaciteit door verdichting, herstructurering en stedelijke vernieuwing. Daarbij vormt het goed benutten van stationslocaties een speerpunt. Het is een inspanningsverplichting om binnen de bestaande steden en dorpen 40% van de nieuwbouwopgave te realiseren, in regionaal perspectief. Het is daarbij één van de opgaven om te voldoen aan passend wonen voor het toenemend aantal ouderen, aldus de provincie.

Provincie - recreatie en toerisme

Het streekplan geeft prioriteit aan toerisme. Topprioriteit wordt gegeven aan het vergroten van de aantrekkingskracht van de IJsselmeerkust. Hierin past ook het streven naar een optimaal regionaal fietsroutenetwerk om het recreatieve fietsgebruik te bevorderen. Op het onderdeel toerisme wordt het streekplan verder uitgewerkt.

Rond steden en dorpen in Noord-Holland wil de provincie meer recreatieve voorzieningen, zoals hoogwaardige groengebieden en recreatieve routes door het platteland. Bij Hoorn aan de IJsselmeerkust wordt extra aandacht voor recreatie gevraagd.

Provincie - verkeer en vervoer

Het provinciale beleid ten aanzien van verkeer en vervoer is aangegeven in het *Provinciaal Verkeer en Vervoerplan (2003) (PVVP)*. Het is meer dan ooit van belang wonen, werken en infrastructuur goed op elkaar af te stemmen. Nu treden er in toenemende mate bereikbaarheidsproblemen op en worden files in ochtend en avondspits steeds langer.

Door de algemeen verwachte mobiliteitsgroei zal er sprake blijven van forse en groeiende verkeersstromen. Op het hoofdwegennet, maar vooral ook meer verspreid binnen de regio zullen de verkeersbewegingen toenemen.

Hoofdpoging is het verbeteren van de bereikbaarheid van het stedelijk netwerk voor alle soorten van vervoerswijzen. Daarbij dient ieder zo veel mogelijk zijn eigen gekozen vervoerswijze binnen bereik te hebben. Dat betekent dat verschillende vervoerswijzen goed op elkaar dienen aan te sluiten en dat er voldoende voorzieningen, zoals transferia, P&R-terreinen en een optimaal regionaal netwerk van fietsroutes en fietsenstallingen aanwezig dienen te zijn.

Voor Hoorn zijn de volgende provinciale deelopgaven van belang: .

- Verbetering van de doorstroming van oost naar west, tussen Alkmaar en omgeving naar de bandstad Hoorn-Enkhuizen en naar Oost-Nederland betekent een verdubbeling van het aantal rijstroken van de Westfriisiaweg Oost;
- Het bieden van alternatieven voor verkeer over de weg met sneller openbaar vervoer en transferia;
- Het verminderen van de huidige en toekomstige verkeersoverlast. Om de bereikbaarheid naar de Randstad te verbeteren wordt gedacht aan een verbreding van de rijksweg A7 bij Hoorn.

Provincie - ecologie

De provincie streeft naar een stevig natuurnetwerk (de provinciaal ecologische hoofdstructuur) dat grote en kleine natuurgebieden met elkaar verbindt die op hun beurt weer met de ecologische hoofdstructuur verbonden worden. In dit natuurnetwerk wordt nadrukkelijk gezocht naar kansen voor meervoudig maar passend gebruik (recreatie, waterbeheer, woonlandschap). Waar dit natuurnetwerk stedelijk gebied nadert, is extra aandacht nodig.

Provincie, gemeenten en het Hoogheemraadschap hebben samen plannen ontwikkeld om de natuurwaarden in de regio te versterken. Met name het herstel van een netwerk voor de halfnatte natuur wordt van groot belang geacht voor de natuur in de binnenwateren.

De gedachte achter de ecologisch structuur is om de verbindingen te versterken tussen kerngebieden met ecologische waarden voor planten en kleine zoogdieren, die voorkomen in de halfnatte natuur. Herstel en behoud van natuurlijke oevers met rietkragen, plasbermen en oeverbosjes is van belang voor de inrichting van dit ecologische netwerk. Op veel plaatsen is het veilig overbruggen van hindernissen als wegen, dammen en spoorwegen noodzakelijk. Bij Hoorn ontbreekt deze veiligheid: de rijksweg A7 en de spoorlijnen vormen een grote hindernis.

Provincie - cultuurhistorie

In het gebied van Hoorn, een historisch Zuiderzeestadje, ligt een sterke cultuurhistorische basis. De oude Westfriese Omringdijk, een provinciaal monument, is een van de speerpunten in de versterking van de cultuurhistorische waarden. De oude Westfriese dorpslinten nog herkenbaar binnen het stedelijk weefsel kennen een cultuurhistorische waarde.

De provincie heeft haar beleid ten aanzien van cultuur aangegeven in de Cultuurnota provincie Noord-Holland (vastgesteld door Provinciale Staten in 2001). De provincie bepleit om cultuurhistorische waarden in een vroeg stadium van planontwikkeling te inventariseren, bij het ontwerp te gebruiken en bij de vaststelling van plannen mee te wegen.

De provinciale Cultuurhistorische Waardenkaart (door Gedeputeerde Staten vastgesteld in 2002) geeft een overzicht van de aanwezige cultuurhistorische en archeologische waarden). In 2006 is door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland het beleidskader Landschap en Cultuurhistorie Noord-Holland vastgesteld.

De kaart en het beleidskader zijn als informatie- en inspiratiebron te hanteren, maar worden niet gehanteerd als beoordelingsmaatstaf door Gedeputeerde Staten bij goedkeuring van bestemmingsplannen (Bron: Leidraad Provinciaal Ruimtelijk Beleid).

Provincie – archeologie

Bij nieuwe ontwikkelingen dienen archeologische terreinen waar mogelijk behouden te blijven en ingepast te worden in de nieuwe structuur. Terreinen van zeer hoge waarde en van hoge waarde dienen in bestemmingsplannen te worden opgenomen en beschermd.

Terreinen van zeer hoge waarde zijn of zullen wettelijk beschermd gaan worden. Bij ontwikkeling geldt dat werkzaamheden die kunnen leiden tot aantasting van de aanwezige waarden vergunningplichtig zijn. De gemeente Hoorn hanteert hiervoor haar gemeentelijke archeologische verwachtingskaart.

Archeologische overblijfselen moeten door een archeologisch vooronderzoek in een zo vroeg mogelijk stadium worden gelokaliseerd. Waardevolle vindplaatsen, die niet behouden kunnen blijven, moeten voorafgaand aan de planuitvoering worden onderzocht door opgraving.

Provincie - Milieu & Water

Doelstelling van de provincie is om de inwoners te beschermen tegen overstromingen en wateroverlast. Het watersysteem moet voor 2015 veilig en op orde zijn. In tijden van droogte moet voldoende zoet water beschikbaar zijn. De waterkwaliteit moet verbeterd worden conform de doelstellingen van het *Provinciaal Milieubeleidsplan* en de EG richtlijnen.

In Noord-Holland Noord wordt gezocht naar fijnmazige oplossingen. Uitgangspunt is dat problemen zo veel mogelijk worden opgelost waar zij ontstaan, dat wil zeggen:

- het creëren van voldoende ruimte om wateroverlast tegen te gaan;
- het waarborgen van de veiligheid van de kaden van het watersysteem;
- het waterneutraal bouwen bij de herstructurering en op uitleglocaties; dat betekent dat functiewijziging of herinrichting van een gebied niet leidt tot een grotere aan- en afvoer van water of tot verslechtering van de waterkwaliteit.

Provincie - Milieu - Geluid

Provinciaal streven is de bestaande (al aangetaste) geluidsruimte zo veel mogelijk te benutten en verstoringsbronnen te bundelen. De rijksweg A7 is één van de hotspots wat betreft geluidhinder in Noord-Holland-Noord. Bij bedrijventerreinen moet uiterst terughoudend worden omgegaan met het vergroten van geluidscontouren.

De provincie zet waar mogelijk bronmaatregelen in (toepassen stil wegdek). In de belemmeringenkaart is het ruimtelijk effect van de geluid- en veiligheidscontouren van 2003 weergegeven (zie Leidraad Provinciaal Ruimtelijk beleid).

Provincie - Milieu - Luchtkwaliteit

Noord-Holland-Noord heeft een relatief schone lucht. Er zijn enkele kleine knelpunten rond Alkmaar. Voor de luchtkwaliteitsnormen voor wegverkeer en industrie is in het algemeen stikstofdioxide de meest bepalende stof. Hiervoor gelden strikte grenswaarden.

De uitstoot langs deze wegen mag de grenswaarden niet overschrijden en ontheffing daarvan is niet mogelijk. Bij uitbreiding of de aanleg van nieuwe wegen moet aangetoond worden dat hiermee rekening is gehouden.

Provincie - Milieu - Externe veiligheid

Om ongevallen en rampen te voorkomen wordt in het Provinciaal Milieubeleidsplan aangegeven dat het provinciaal extern veiligheidsbeleid erop gericht is te voorkomen dat er nieuwe problemen ontstaan op het punt van externe veiligheid. Dit houdt in dat er naast een brongericht beleid (bij de inrichtingen en het vervoer) ook een beleid is dat gericht is op terughoudendheid met (kwetsbare) bebouwing (woningen, ziekenhuizen, scholen) en rond risicovolle objecten en vervoersassen. Inzicht in de risicovolle activiteiten is hiervoor noodzakelijk.